

הדבר והשדה-ז'אק אלאן מילר

אנו מגיעים, נוהרים מארבע קצוות תבל; בקרוב נהיה אלף; נהיה ביחד במשך ארבע ימים; נדבר בשש שפות; כבר נציג כרך שכולל חמש מאות עמודים בקירוב שיעשה כרזה^[1].
זה "המפגש של השדה הפרוידיאני".

כל שנתיים, החל מ-1980, בדיוקנות של מטרונום^[2], מתכנסים בכל פעם בצד אחר של האוקיאנוס האטלנטי. ללא ספק, השדה הפרוידיאני אינו הדבר הפרוידיאני^[3]. הדבר שקט והשדה פטפטני אך, הדבר אינו חיצוני לשדה, לגביו הוא אקסטימי. זאת אומרת, אין הדבר ללא השדה - הדבר הינו תוצר של השדה. ובנוסף לכך, הוא הסיבה, סיבת האיווי שהוא נושא.

אין זה אומר באיזה אופן הוא פועל. באמצעות איזה סכמטיזם מופעלת הפונקציה של הדבר כסיבה לאיווי השדה^[4].

שדה הינו ערכאה של קולקטיב. היחס לדבר הוא של בדידות סובייקטיבית. בארטיקולציה ביניהם קיים מעין מסתורין שנותן תוקף לאמירה המפורסמת: "אני מייסד - לבד כפי שתמיד הייתי בקשר לסיבה^[5] הפסיכואנליטית - את האסכולה...".

המדע אינו פתרון במקרה זה: זה התפר של הסובייקט (הדחייה של הסיבה)^[6] שגורם לשדה להיות מדעי. מכאן שהוא זכאי לשם פרטי כלשהו, שונה מ"פרוידיאני". ידע, מנגד, שבו הסובייקט מקבל הכרה מכך שלוקח בו חלק, יכול להדמות למבנה הלוגי של הידע המדעי אך למעשה, אינו שייך למעמד זה.

לא נהסס לטעון כי הידע הפסיכואנליטי הינו אסטטי, היות והוא עוסק ביחס הסובייקטיבי, תמיד פתטי, להתענגות. זה מה שמביא לכך שהפסיכואנליזה לא תוכל לשאוף לתוקף אוניברסלי ("ניתנת להוראה עבור כולם") מבלי להיתקל באנטינומיה של "שיפוט הטעם". אין לכך פתרון בפסיכואנליזה אלא דרך הבנייה תיאורטית - זאת של ממשי מחוץ למושג, של "מה" (Quod) שעם זאת, נושא את הצופן שלו, (a), בעל קונסיסטנטיות לוגית - ובאמצעות פעולה מעשית, הקרוייה "הפאס" (המעבר), לא מועבר, אך חצוי על ידי קשר פתטי (הפנטזמה). הוא מהווה, מצידו של הסובייקט, הדחה ולא תפירה, ומצידה של הסיבה, פינוי שלא יהווה דחייה.

זה הפאס, או לפחות הרעיון שלו, שלאקאן הכניס כעיקרון של התמסורת

בפסיכואנליזה ושהפך להיות התנאי של השדה הפרוידיאני. ניתן להגיד, שרחוק מלשמור את התואר המאשר את המעבר ("הפאס") הזה (AE), לאיזו שהיא אליטה, לאקאן חלם לא פחות מלהפוך את המבחן לכניסה הכרחית אל האסכולה (ראה: Note Italienne שפורסם ב-25 ornicar?) שהיה משיג אינטרסובייקטיביות מאוד פרדוקסלית, מכיוון שהיא איננה בנויה על ההזדהות, אם כי על "ההוויה התבונתית", אלא על חצייתה.

פאס עבור כולם? מדוע לא? ללא ספק מדובר באידיאל שמסדיר, וככזה בלתי אפשרי להגשמה, מלבד קיומו של בלתי אפשרי כממשי. אז על מה אנחנו מדברים? נאמר כי: זה הממשי של מראית העין (semblant).

לא נעמיד יותר מכשולים בפני הסימנים הדרושים להקמת שדה. הדבר, בלעדיו לא יכולתם לייסר את עצמכם. במפגש של השדה הפרוידיאני, המועקה איננה מתאימה, לא יותר מהכבוד.

J.A.M.

^[1] Qui fait banniere.

^[2] Metronome

^[3] Chose

^[4] Desir de Champ.

^[5] cause

^[6] Forclusion de la cause

תרגום: סרגיו מסקין-סולי פלומנבאום
עריכה: ענת פריד